

I. HET MUSEUM VAN SCHONE KUNSTEN - DEEL 2 1903-1918

VOOR U VERZAMELD UIT 31 600 EDITIES VAN DE "GAZETTE VAN GENT".

28 januari 1903

Na het sluiten van de driejaarlijkse tentoonstelling van schone kunsten werden de schilderijen die in de wandelzaal van het justitiepaleis hingen naar het museum gezonden. Gezien de grote afmetingen heeft men de meeste uit de lijsten moeten doen en oprollen. Enkele, zoals *Jacob van Artevelde* van G. Vanaise, heeft men gewoon weer moeten opspannen, andere zoals *De weduwe van Egmont die genade voor haar man komt afsmeken*, moesten eerst worden hersteld.

Men heeft ook onderzocht of de lokalen voldoende droog zijn en dit is gunstig uitgevallen. Bijgevolg zullen nog deze zomer al de schilderijen die voor het nieuw museum bestemd zijn erheen worden gebracht.

Men weet dat door de beperkte ruimte in het oud museum van de Sint-Margrietstraat verscheidene schilderijen tijdelijk in andere plaatsen werden gehangen, sommige in het stadhuis, andere in de kazerne van de pompiers, enz. Men zal een schifting doen en de beste naar het nieuw museum overbrengen.

Eerstdaags begint men aan de mozaïekvloer bij de ingang. Het middendeel zal het wapenschild van de Sint-Lucasgilde voorstellen, omringd door looftakken. De boord wordt met tekeningen versierd.

16 april 1903

Talrijke leden van de *Oudheidkundige Kring* hebben de wens uitgebracht dat de schilderijen die zich in het oud lokaal van de academie bevinden naar het nieuw museum worden overgebracht.

Men weet dat de oude zalen heel gebrekkig en vochtig zijn en zowel schadelijk voor de oude als de hedendaagse schilderijen. De toestand is nog verergerd door de tijdelijke doorsijpelingen, waarvan de laatsten echt rampspoedig zijn geweest.

29 mei 1903

Zondag wordt in het nieuw museum een tentoonstelling geopend van werken van de betreurde Gentse schilder Gustaaf Vanaise. Zijn borstbeeld zal er op 4 juni aanstaande worden onthuld.

Ongetwijfeld zullen eerlang naast dit eerste beeld die van Xavier De Cock en Gustaaf Den Duyts komen te staan, twee Gentenaren die de kunstfaam van hun geboortestad hebben verhoogd.

6 juli 1903

De heer Vindevogel is gelast met het schilderen van de fresco's in vier zalen van het nieuw kunstmuseum. Dit werk zal als proef dienen voor de aanbesteding van de versiering der lokalen. De tekeningen van de fresco's bevatten geen figuren en bestaan enkel uit bladeren.

Waarschijnlijk zullen ook namen van beroemde artiesten in de schone kunsten op de muren prijken. De mozaïekvloer die in het voorportaal zal worden aangelegd is naar de tekening van de heer Delvin.

8 augustus 1903

De commissie van het nieuw kunstmuseum hield in het stadhuis haar eerste zitting onder het voorzitterschap van de heer burgemeester Braun. Hij beloofde dat de stad voortaan milder dan vroeger zal zijn voor het museum en verklaarde zich ook voor een keuze tussen de kunstwerken welke eigendom zijn van de stad en naar het nieuw museum zullen worden overgebracht. Dit zou nog voor de winter kunnen geschieden.

21 augustus 1903

De kunstcommissie heeft zich bezig gehouden met het aanduiden van de tafereelen die waardig zijn om in het nieuw museum te worden geplaatst.

De kenners zijn het eens om een museum te hebben waar de bezoekers enkel goede tafereelen te aanschouwen krijgen. Verscheidene afgewezen schilderijen welke belangrijker zijn onder geschiedkundig opzicht dan door de kunstwaarde worden ondergebracht in het *Oudheidkundig Museum* of de bibliotheek van de hogeschool.

29 augustus 1903

Men heeft de afsluiting weggenomen welke voor de trap van het nieuw museum was geplaatst. De vloer van de zuilengalerij is met schone mozaïek bedekt. De kleuren van de tekening en de boorden zijn in harmonie met de fries.

17 oktober 1903

Al de schilderijen bestemd om het *Museum van Schone Kunsten* te versieren zijn naar de nieuwe lokalen in het park overgebracht, maar hun plaatsing is verdaagd geworden doordat de schilderwerken in de zalen nog niet voleindigd zijn.

Alhoewel men voor zekere schilderijen een bijzondere voorzorgsmaatregel heeft moeten nemen en de afstand tussen de twee lokalen zeer groot is, heeft men geen ongelukken te betreuren gehad.

De uitslag strekt vooral tot eer van de heer Maeterlinck, bewaarder van het museum, die de werkingen heeft bestuurd. Voor de grootste taferelen heeft men zelfs de hulp van de pompiers moeten inroepen om er mee door de straten te trekken.

Alleen de beeldhouwwerken bevinden zich nog in het bureel van de Sint-Margrietstraat. Hun overbrenging zal maar geschieden wanneer zij voor goed kunnen geplaatst worden. Enige van deze stukken zijn zeer zwaar.

28 november 1903

De aanbestedingen werden toegewezen voor de schilderwerken binnen het nieuw kunstmuseum. Een eerste lot gaat naar A. Hauman voor 2 640 frank, een tweede en een derde naar R. They, respectievelijk voor 2 085 en 2 876 frank.

18 januari 1904

Aangezien het nieuw *Museum van Schone Kunsten* eerstdaags toegankelijk wordt gesteld is het nodig een krediet te voorzien voor het toezicht, de verwarming, het kuisen van de lokalen en het onderhouden van de uitgestalde schilderijen.

De stedelijke raad heeft besloten de jaarwedde van de bewaarder met 300 frank te vermeerderen en de totale uitgave ten titel van proef op 8 500 frank vast te stellen.

21 januari 1904

De schilderwerken in het *Museum van Schone Kunsten* zijn voltooid en de zalen in gereedheid gebracht om er de schilderijen te plaatsen. Dit moet gebeuren onder het toezicht van de museumcommissie. We hopen dat men daar spoedig zal aan beginnen, teneinde het museum weldra voor het publiek te kunnen openen.

Dit zal op officiële wijze geschieden. Alle overheden worden er op uitgenodigd. Men rekt ook op de aanwezigheid van de heer Gérard, gezant van de Franse republiek te Brussel. De zaal welke op voorstel van de heer Maeterlinck aan de Franse schilders is voorbehouden, maakt een soort verheerlijking uit van de Franse school in de negentiende en twintigste eeuw.

1 april 1904

Het nieuw *Museum van Schone Kunsten* zal op zondag 23 april officieel worden geopend. Redevoeringen zullen worden uitgesproken door de heer burgemeester, een afgevaardigde van de *Kunst- en Letterkring* van de stad en de voorzitter van de commissie van het museum.

Vanaf de dinsdag zullen de zalen voor het publiek geopend zijn, de eerste dagen tegen een inkomgeld van 10 centiemmen om het grote gedrang te vermijden.

9 april 1904

Het schepencollege heeft de koning uitgenodigd om de inhuldiging van het nieuw kunstmuseum met zijn tegenwoordigheid te vereren, teneinde luister aan de plechtigheid bij te zetten.

Koning Leopold heeft geantwoord dat hij niets beters vraagt dan die plechtigheid voor te zitten, indien het gemeentebestuur de inhuldiging doet plaatshebben rond 10 mei. Op 24 april kan hij niet komen. Men zal de koning vragen zelf de dag te bepalen.

Grote feestelijkheden zullen worden ingericht. Al de museumbewaarders van de grote steden van het land en de bekendste vaklieden uit de vreemde worden uitgenodigd.

Zodra de heer burgemeester een antwoord heeft bekomen zal hij aan de raad het bepaald plan van de plechtigheden voorleggen.

20 april 1904

De koning zal op 9 mei de officiële inhuldiging van het *Museum van Schone Kunsten* bijwonen. De gemeenteraad werd verwittigd dat de koninklijke trein om 2 uur in de statie van Gent-Zuid zal aankomen. Z. M. zal eerst de Lakenhalle bezoeken die tegen dat tijdstip gans in orde zal zijn en rond 3 uur aan het nieuw museum afstappen. Het vertrek terug naar Brussel is bepaald langs de statie Gent-Sint-Pieters.

29 april 1904

Ook prins Albert zal het nieuw museum komen inhuldigen. Er is geen officieel banket van de gemeenteraad, wel een groot gastenmaal bij de heer burgemeester Braun, die aan zijn tafel de vreemde notabelen zal ontvangen.

Het museum zal vanaf 2 uur toegankelijk zijn aan diegenen welke voorzien zijn van een uitnodigingskaart, geldig voor de personen wiens naam zij dragen, alsook voor de dames die onder hetzelfde dak wonen. De heren officieren van de burgerwacht en het leger in grote kledij, zullen insgelijks met hun dames worden toegelaten.

De ingang zal geschieden langs de zijdeur rechts. De middendeur zal maar geopend worden bij de aankomst van Zijne Majesteit. Op de grote kiosk zal vanaf 2 uur 30 een concert worden gegeven door de maatschappij *De Oude Muzikanten van het Belgisch Leger*.

Gezien de grote diensten bewezen door *De Vrienden van het Museum* hebben al de leden van deze maatschappij een uitnodiging ontvangen.

Bij de officiële opening zal de Franse regering vertegenwoordigd zijn door de heer Benédicte, bewaarder van het *Musée de Luxembourg*. De gezanten van Engeland, Frankrijk, Holland, Duitsland en vele vreemde kunstcritici zullen de plechtigheid bijwonen.

De plaatsing van de schilderijen in het museum is beëindigd. De schone, oude tapijten maken een grootse indruk. Talrijke aankopen werden gedaan in de driejaarlijkse tentoonstellingen. Zo is het hedendaags museum een rijke verzameling geworden van kunstwerken. Alle richtingen zijn er vertegenwoordigd, tot lering van het publiek.

Ook de verzameling beeldhouwwerken werd vermeerderd met merkwaardige gewrochten van Belgische en vreemde meesters.

De *Vrienden van het Museum*, onder het voorzitterschap van de stichter de heer Scribe, schonken niet alleen kostbare, oude schilderijen maar ook beeldhouwwerken, die de belangrijkheid van het museum zeer vermeerderen.

Al de werken zijn overgebracht naar het nieuw museum, waar zij in talrijke en ruime zalen, beschenen door een goed verdeeld licht, ten volle tot hun recht komen.

De bezoekers zullen verbaasd staan over de kunstrijkdom die wij bezitten. Het zal bewondering opwekken, want weinigen weten dat Gent zoveel schoons rijk is.

De dagen dat de tentoonstelling toegankelijk is voor het publiek zal het een stroom van bezoekers wezen in de 26 zalen van het museum, dat zich in de schone citadeltuyn verschuilt. Het zal met de tijd der jaren omloverd worden door hoge bomen, die schier niets anders open laten dan het ingangsportiek in zijn zuivere, Griekse stijl.

De wandelaars worden er uitgenodigd de trap op te gaan en binnen te komen, teneinde er genietingen te smaken welke gezond zijn voor de geest en verkwikkend voor het gemoed. Alleen het aanschouwen van kunstvoortbrengselen kan zulks geven.

De heer Van Rysselberghe heeft het museum een nederig uitzicht willen bezorgen. Geen kostelijke steen, geen marmer, geen verguldsel. Wel versierselen waarbij weer de kunst ter hulp is geroepen: de bas-reliëfs en de beelden van de Gentse beeldhouwer Van Biesbroeck die de hoekpijlers zullen sieren en de schilderijen van de fries met onderwerpen uit de kunstgeschiedenis, gekozen door de bestuurder van onze academie, de heer Jan Delvin.

Langs binnen is een weelde van licht en ruimte, zoals het past voor een museum. Daar komt men om schilderijen en beeldhouwwerken te aanschouwen, niet om de geest verpletterd te zien worden door de pracht van het gebouw.

Het geheel heeft ongeveer 600 000 frank gekost, dat is zowat tien maal minder dan het museum van Rijsel. Met betrekkelijk kleine middelen heeft de bouwmeester een monument tot stand gebracht dat in alle opzichten aan zijn bestemming beantwoordt.

Het zal de eer van het tegenwoordig stadsbestuur blijven het nieuw museum te hebben laten bouwen. Het is in 1900 geweest dat de heer burgemeester Braun het voornemen aankondigde, voldoening te geven aan de wens van alle kunstvrienden. Nu komt de koning naar Gent om het stadsbestuur en de groep kunstenaars die zich verdienstelijk hebben gemaakt bij het tot stand brengen van het museum geluk te wensen. Schoon werk werd volbracht in korte tijd!

10 mei 1904

De koning en prins Albert kwamen om 2 uur met een bijzondere trein in de Zuidstatie aan en werden ontvangen door baron de Kerchove, gouverneur van de provincie, Braun, burgemeester van de stad, de luitenant-generaals Greindl van de burgerwacht en Pinte, bevelhebber van de provincie, allen in officieel kostuum of grote dienstkledij, de eretekens waarmee zij vereerd zijn op de borst. Binnen de statie bevond zich ook priester Daens, die op een in het oog vallende wijze zijn medaille van volksvertegenwoordiger droeg.

Van rond 1 uur stroomde het volk naar het park. Vooral de plaatsen van waar men goed de hoofdingang kon zien werden stormenderhand ingenomen. Voor het museum vatten twee compagnies infanterie van de burgerwacht post, onder het bevel van kolonel Morry.

Weldra kwamen de overheden aan: de voornaamste personen van de rechterlijke macht, senatoren, volksvertegenwoordigers, leden van de handelsrechtbank, de kamer van koophandel, enz.

De koninklijke stoet bereikte om 3 uur 15 het museum en werd er begroet op de *Brabançonne*, tromgeroffel en klaroengeschal. Dat alles werd echter overstemd door de geestdriftige toejuichingen van de opeengepakte menigte.

De koning trad nu de voorzaal binnen, waar hij begroet werd door de commissie, met aan het hoofd de heer voorzitter L. Tytgadt, de uitstekende kunstschilder en gewezen bestuurder van de academie van teken-, beeld- en bouwkunde. De heer burgemeester herinnerde er in zijn rede aan, dat Gent altijd op de hoogste trap heeft gestaan van de nijverheid, maar ook de schone kunsten in ere hield. "Gent streeft er naar op kunstgebied weer de plaats te veroveren die het vroeger bekleedde en geholpen door de regering heeft het een museum opgericht dat de kunst waardig is. Armen en rijken kunnen onze monumenten en musea zien en er bij leren. Een volk dat de kunsten niet lief heeft wordt als een minder volk aanzien. Daarom doet het gemeentebestuur al het mogelijke om de kunst bij het volk levendig te houden."

De koning antwoordde: "Het is met groot genoegen dat ik de uitnodiging heb aanvaard. Gent is een machtige stad, die kunst en wetenschappen evenveel aanmoedigt als de nijverheid. Ik wens haar geluk met de werken die werden uitgevoerd en ik tijdens mijn rit gedeeltelijk heb gezien. Ik moedig de heer burgemeester aan op die weg voort te gaan."

De koning werd rondgeleid door de heren Tytgadt, Maeterlinck en Scribe, prins Albert door de heer Dupureux. Zij doorwandelden de verschillende zalen van het museum. Tijdens het bezoek is in het gedrang in de voorzaal een borstbeeldje van zijn voetstuk gevallen en gebroken.

Het was reeds na 5 uur als het bezoek ten einde liep en de koning het museum verliet, nadat hij en prins Albert het *Gulden Boek* hadden getekend.

Zoals het te begrijpen is werd er door de duizenden toeschouwers in het park nogal wat schade aangericht aan de plantsoenen. Alles zal echter door de beplantingsdienst dadelijk worden hersteld.

17 mei 1904

Het nieuw museum is zondag voor de eerste maal kosteloos geopend geworden voor het publiek en een zeer groot aantal personen hebben het bezocht. Tussen 5 en 7 uur schatte men dat meer dan 2000 bezoekers tegelijk in de zalen waren. Over de ganse dag verspreid hebben meer dan 5000 belangstellenden de zalen doorlopen. Dank zij de genomen maatregelen liet de ordedienst niets te wensen over.

28 november 1904

Vele kunstwerken die zowat overal over de stad verspreid waren zijn naar het nieuw museum overgebracht. Al de schilderijen en beelden die zich nog in het lokaal van de Sint-Margrietstraat bevonden en de schilderijen uit het justitiepaleis welke eerder waren afgewezen, werden neergelegd in de kelder van het nieuw lokaal, alsook een vijftal werken uit de kazerne van de pompiers.

28 december 1904

De meier, de bouwmeester en de bewaarder van het museum van Valencia zijn te Gent aangekomen, om in zijn geheel ons *Museum van Schone Kunsten* te bezoeken. Zij werden ontvangen door de heren Van Rysselberghe en Maeterlinck, die hun alle inlichtingen hebben gegeven.

Er is naar het schijnt in Valencia kwestie van een kunstmuseum te bouwen waarvoor dat van Gent tot voorbeeld zou strekken. Het is overigens de eerste maal niet dat wij te Gent de aankomst mogen vermelden van vreemdelingen die begerig zijn om in het bijzonder de zo gelukkige binnenschikking te bestuderen.

Ons museum is verrijkt met een gewrocht van waarde, dat het gouvernement in bewaring heeft gegeven. Het is een tafereel van Claus, genaamd *Bij zomerdag*. Evenals de werken door *De Vrienden van het Museum* aangekocht, zal het voorlopig in de voorzaal worden tentoongesteld.

16 september 1905

In de stedelijke raad besprak men de kwestie van het plaatsen van de twee allegorische beelden boven de ingang midden het nieuw kunstmuseum. Die beelden zijn vervaardigd door de heer Lodewijk Van Biesbroeck. In brons gegoten zouden ze 20 000 frank kosten en de regering komt maar voor 5000 frank tussen. De resterende som is voor de stad te hoog.

De heer burgemeester dacht dat het goedkoper zou zijn die beelden met de hamer uit koperplaten te doen slaan door de heer Tavernier. Dat zou een uitgave betekenen van 16 000 frank.

De heer Van Biesbroeck wil zijn beelden in brons doen gieten door de heer Goossens, maar dat kost 18 000 frank. In een schrijven verklaarde hij desnoods de twee beelden te willen leveren voor 16 000 frank. Als het moet zal hij zich niet verzetten tegen het toevertrouwen van dit werk aan de heer Tavernier.

De commissie stemde nu de volgende overeenkomst: de beelden worden geplaatst en het werk wordt toevertrouwd aan de heer Tavernier, die de beelden met de hamer zal kloppen in rood koper, onder de leiding van de heer Van Biesbroeck.

23 juni 1906

Nadat er zoveel pogingen werden aangewend om Gent en zijn merkwaardigheden aan de vreemdelingen bekend te maken, zou ook het trambestuur daar toe veel kunnen bijdragen en er zelf voordeel uit trekken.

Op de rijtuigen die de tocht doen tussen de Sint-Jacobsplaats en de Korenmarkt langs Gent-Zuid en de Heuvelpoort, vermeldt men thans niets anders dan de eindpunten en het middelpunt Gent-Sint-Pieters. Waarom niet, in grote letters die de aandacht wekken, er ook bijvoegen "*Park*" en "*Museum van Schone Kunsten*"?

23 mei 1907

De commissie voor de verfraaiingswerken in de stad heeft onderzocht welke het beste ontwerp zou zijn voor de geschiktmaking van de kazerne van de citadel, die op 1 oktober door de militaire overheid wordt verlaten en zoals men weet bij de *Wereldtentoonstelling* zal worden ingelijfd.

Zij heeft zich reeds verklaard voor het behoud van tenminste een deel van de kazerne. Men zou daar ondermeer een aantal schilderijen kunnen bergen die wegens hun geringe kunstwaarde niet in het museum worden opgenomen. Men zou er ook voorzien in een boetseerzaal, wat met de uitbreiding van het onderwijs in de versieringskunst te Gent onmisbaar wordt.

De bestaande gebouwen kunnen met kleine kosten worden ingericht en de plans worden thans verder onderzocht.

24 augustus 1907

De beelden die het *Museum van Schone Kunsten* moesten bekronen zijn eergisteren en gisteren op hun voetstukken aangebracht door het personeel van de heer Van Autryve, zoon, die het museum bouwde. Het zijn echte kunstwerken. De modellen in gips zijn van de hand van de beeldhouwer L. Van Biesbroeck, die ook de basreliëfs van de voorgevel vervaardigde.

De heren P. Tavernier en zoon hebben ze geheel in het koper geslagen. De kunstsmeden werkten daaraan gedurende zes maanden. Voor ieder beeld dat ongeveer 275 kilogram weegt, gebruikten zij 13 m² koperen platen.

Ze zijn op de ijzeren voetstukken vastgeklonken door bouten van 2 meter lang, tot op een hoogte van 70 centimeter, dus nagenoeg tot aan de knieën en in kiezelmortel vastgemetst.

13 juni 1910

Men is volop begonnen aan de slechting van de citadel. Aan de vestingsgordel is men ook bezig. Men zal binnen afzienbare tijd een brok van 50 meter afbreken rechtover het *Museum van Schone Kunsten*. De vensters met de ijzeren staven zijn reeds uitgenomen. De eigenlijke afbraak zal gedeeltelijk geschieden met houwelen, gedeeltelijk bij middel van kleine springbussen, die de hardste delen uit elkaar rukken om ze dan gemakkelijker te kunnen wegruimen.

5 januari 1911

Het slopen van de bres van 50 meter in de omheining van de citadel nabij het *Museum van Schone Kunsten* nadert zijn voltooiing. Heel de afbraak van de rotsvaste muren en het effenen van het terrein zal rond half februari geëindigd zijn.

17 juni 1911

De werken tot het vergroten van het *Museum van Schone Kunsten* zijn langs de kant van de Hofbouwlaan begonnen. Reeds zijn een aantal bomen, waaronder echte prachtexemplaren, onder de bijl van de houthakkers gevallen.

27 juni 1911

Men doet met zoveel kracht de muren van de oude citadel springen, dat zaterdagmorgen grote stenen in een zaal van het *Museum van Schone Kunsten* zijn gevlogen. Niet alleen is een gat in het glazen dak gemaakt, de puinen hebben ook een verwarmingstoestel beschadigd en in een groot tafereel van Van Helmont is een scheur. Het is nodig maatregelen te nemen om dit voortaan te voorkomen.

1 juli 1911

Voor de vergroting van het *Museum van Schone Kunsten* zijn de grachten voor de grondvesten reeds geheel gedolven en binnen drie weken zullen de metsers de hand aan het werk slaan. Het nieuw gebouw zal uitspringen op het voetpad van de Hofbouwlaan.

20 augustus 1911

De werken aan het nieuw *Museum van Schone Kunsten* vorderen buitengewoon goed. De muren bereiken reeds een hoogte van anderhalve meter boven de grond.

4 november 1911

Nabij de parkvijver wordt op de plaats waar de gewezen guinguette *Belvédère* stond de witte steen bewerkt, nodig voor het vergroten van het *Museum van Schone Kunsten*. Dit werk zal weldra voltooid zijn.

10 december 1911

Langs de kant van het *Museum van Schone Kunsten* en de Hofbouwlaan wordt nu heel de vestingsmuur van de citadel afgebroken, behalve een klein deel dat zal ingericht worden als terras. Al de brokstukken zullen dienen tot grondlagen voor de wegen in de *Wereldtentoonstelling*, om die zo vast mogelijk te maken.

14 januari 1912

De vergroting van het *Museum van Schone Kunsten* nadert de voltooiing. Langs de ene kant is het ijzeren gebinte geplaatst om het glazen gewelf te dragen.

15 januari 1912

Gisteren deed zich aan de bouwwerken voor het *Museum van Schone Kunsten* een dodelijk ongeluk voor.

De 29-jarige metser Frans Van den Abeele, gehuwd en woonachtig aan de Zwijnaardsesteenweg, was op een muur van 6 meter hoogte werkzaam aan het plaatsen van een zware steen. Door het kantelen van het blok verloor de ongelukkige het evenwicht en stortte ten gronde, waar hij bewegingloos bleef liggen.

Een bijgeroepen geneesheer stelde een schedelbreuk vast en inwendige verwondingen. Een kwartier na de overbrengst naar het gasthuis overleed hij aldaar.

27 augustus 1912

De vergrotingswerken van het *Museum van Schone Kunsten* langs de kant van de Hofbouwlaan naderen hun voltooiing.

De gevel in baksteen is voltrokken en boven de ingangspoort zijn in halfverheven beeldwerk drie vrouwen aangebracht, welke de teken-, de schilder- en de beeldhouwkunst verbeelden. De bijgebouwde zalen zijn zeer goed verlicht, alhoewel het langs buiten niet zo schijnt.

Een groot deel is bestemd voor de vergroting van het museum, een ander deel zal gebruikt worden door de pompiers, in vervanging van de ruimte die thans in de kelders is ingericht.

1 oktober 1912

Het schepencollege brengt ter kennis dat in het *Museum van Schone Kunsten*, ingang langs de Hofbouwlaan, een stedelijke spijszaal zal ingericht worden voor jongens en meisjes van 6 tot 12 jaar. Dit schooleetmaal is gans kosteloos en begint op 4 november.

Men zal er 20 leerlingen van de gemeentescholen aanvaarden en 20 van de vrije scholen. De kinderen die geen school bijwonen zullen in de groep begrepen worden volgens de wens van de ouders.

19 november 1912

Gisteren heeft men ten titel van proef voor de leden van de *Koninklijke Commissie der Gedenkgebouwen* op de grote voetstukken naast de hoofdingang van het *Museum van Schone Kunsten* de maquettes gesteld van de beelden die voor die plaats bestemd zijn. Het zijn allegorieën van de schilderkunst en de beeldhouwkunst.

Nadat de leden de beelden in ogenschouw genomen hadden zijn ze weer van hun voetstukken genomen en weggebracht.

1 december 1912

Gisteren had de officiële opening plaats van de derde stedelijke schoolrefter in de nieuwe gebouwen van het *Museum van Schone Kunsten*, die eigenlijk reeds een maand geleden in dienst werd gesteld. Het is de eerste stedelijke spijszaal die gevestigd is in een lokaal van de gemeente.

De meeste kinderen lieten zich inschrijven na de ruchtbaarheid bij middel van aanplakbrieven en de plaatselijke pers gegeven. Elke weekdag worden enkele tientallen aanvaard volgens hun zwaktetoestand, aangeduid door de heer bestuurder van de gezondheidsdienst.

Een volledig maal wordt opgediend. De spijskaart is zeer afwisselend: soep,

vlees, groenten, aardappelen of brood, melkpap, vis of eieren. De kinderen staan onder het toezicht van een onderwijzeres en een onderwijzer van de twee soorten scholen.

In de schoolrefter van het park kunnen al de kinderen gezamenlijk aan tafel gaan. De leerlingen van de katholieke scholen treden eerst binnen en lezen het gebed, waarna deze van de gemeentescholen hen vervoegen en samen verorberen ze het maal dat wordt opgediend door twee nette kindermeiden, geholpen door enige grote leerlingen van de scholen uit de omtrek.

De kosten van de maaltijden belopen voor de stad 23 centiemmen, alles inbegrepen en 12 tot 15 centiemmen voor de degelijke inrichting van de eetzaal.

20 december 1912

Het bestuur van de afdeling *Oude Kunst in Vlaanderen* zal bepaald in haar vak een *clou* uitmaken tijdens de *Wereldtentoonstelling* en ingericht worden in de nieuwe lokalen op de verdieping van het *Museum van Schone Kunsten* in het park.

De zalen van het gelijkvloers, waarvan de vensters evenals de deuren door dikke ijzeren staven tegen alle inbraak beveiligd zijn, zullen dienen voor het uitpakken van de ingezonden voorwerpen en het plaatsen van de *coffre-forts* om er de kostbaarste kleine stukken in te bergen.

De toegang tot de tentoonstelling zal geschieden bij middel van een bijzondere hoofdingang, ontworpen door de heer Van Rysselberghe en opgetrokken worden langs de kant van de Heuvelpoort. De bezoekers zullen echter langs het museum kunnen vertrekken.

De dagbladschrijvers werden door het bestuur uitgenodigd om hun plan te horen uiteenzetten. Het ontwerp is groots en verscheiden, al volgt het in niets na wat bij vroegere tentoonstellingen van oude kunst beoogd werd.

De grondgedachte is het verzamelen van beeldhouwkunst, miniaturen, handschriften, goud- en zilverwerk, meubelen en tapijten die behoren tot de streken van de Scheldekom, Frans-België en Hollands-Vlaanderen, van de vijftiende tot het einde van de negentiende eeuw.

HH. MM. de koning en de koningin hebben hun hoge bescherming aan de tentoonstelling verleend. Kardinaal Mercier heeft aanvaard deel uit te maken van het ercomiteit. Dit belooft een prachtige steun voor de toezending van godsdienstige voorwerpen van grote waarde.

Verscheidene vreemde verzamelaars hebben reeds een belangrijke en krachtige medewerking beloofd. Men rekent ook op de openbare en bijzondere verzamelingen van België, waar men zulke talrijke schatten vindt.

Voor wat de veiligheid betreft zal de tentoonstelling geruststelling bieden. Zij is ingericht in een nieuw en onbrandbaar gebouw, gelegen in het midden van het park en op een grote afstand van de *Wereldfoor*. De kunstwerken zullen tegen

alle gevaren worden verzekerd van het ogenblik waarop ze worden afgenomen tot wanneer zij worden herplaatst in de verzameling waartoe ze behoren.

17 januari 1913

De som van 200 frank op de stedelijke begroting voor het loon van een toegevoegde opzichter in het *Museum van Schone Kunsten* werd op 1000 frank gebracht, omdat men voorziet dat tijdens de duur van de *Wereldtentoonstelling* één of twee bijgevoegde opzichters onmisbaar zullen zijn.

23 januari 1913

Het nieuw plakkaat van de *Wereldtentoonstelling* is het kunstig werk van de heer R. De Cramer en kondigt de *Oude Kunst in Vlaanderen* aan. Die zal worden tentoongesteld in het nieuw gebouw, gehecht aan het *Museum van Schone Kunsten* in het park, dat deel uitmaakt van de *Wereldfoor*.

In het middendeel van het plakkaat prijkt de *Maagd van Vlaanderen*, een beeldschone vrouw die in de rechterhand de scepter houdt en in de linker een charter van Filips, hertog van Bourgondië, waarin hij aan zijn onderdanen laat weten dat de stad Gent de oudste en voornaamste stad van het Vlaamse land is.

17 juni 1913

Op zondag 22 juni zal koning Albert zijn *Blijde Intrede* in de stad doen. Hij zal per postboot naar Gent komen om eerst het kanaal van Terneuzen en de haven te bezoeken. In stoet gaat het naar het gouvernementshotel en het stadhuis voor de officiële verwelkoming, waarna hij naar het belfort zal stappen om de herstelling in te huldigen.

Hij zal zich dan langs de Kortrijksestraat tot aan de Heuvelpoort begeven, om in het museum de tentoonstelling *Oude Kunst in Vlaanderen* te bezoeken.

15 mei 1914

De commissie van het *Museum van Schone Kunsten* houdt zich onledig met een betere schikking van de werken die in sommige zalen van het oude deel te dicht bij elkander zijn geplaatst en met de inrichting van de nieuwe zalen.

Er zal vooraf een zaal in orde gebracht worden die men de *Zaal der Gentse Kunstenaars* zal noemen en twee zalen *Scribe*, waar de kunstschaten worden verzameld welke door de grote kunstliefhebber aan de stad werden overgelaten.

5 juli 1914

Er wordt thans fel gewerkt aan de inrichting van de nieuwe zalen waarmee het

Museum van Schone Kunsten vergroot werd. In één der nieuwe galerijen zullen de werken van de oude Gentse schilders worden geplaatst. In de andere de werken der Vlaamse schilders uit de negentiende eeuw. Een derde zaal, gewijd aan de tekeningen, zal dit geheel vervolledigen.

16 juli 1914

De vakantiekoloniën zullen de maaltijden dit jaar in plaats van op het Farmanplein gebruiken in het lokaal van de stedelijke schoolrefter, gevestigd in het *Museum van Schone Kunsten*. Aldus zal er gelegenheid zijn langs de zuidkant van de stad in open lucht te verblijven. De kinderen die veraf wonen worden per tram naar het park gebracht en 's avonds naar hun wederzijdse wijken teruggeleid.

** Op 4 augustus 1914 brak de Europese oorlog uit. Duitsland verklaarde de oorlog aan België, Frankrijk, Engeland en Rusland. Duitse troepen vielen aan de oostgrens België binnen. Op 12 oktober werd de stad Gent door de Duitse troepen bezet.*

8 juni 1916

Het *Museum van Schone Kunsten* is open voor het publiek. Zoals voorheen is de toegang kosteloos de zon- en donderdagen, de andere dagen wordt een inkomgeld van 10 centiemen geheven.

28 augustus 1918

De stedelijke raad heeft beslist dadelijk verscheidene schilderijen van het *Museum van Schone Kunsten* te herstellen welke tijdens de oorlog in zekere kelders bewaard werden en door de vochtigheid beschadigd zijn geworden.

** De Duitse bezetter trok zich uit Gent terug tussen 1 en 11 november 1918.*

16 december 1918

De stedelijke raad verleende een gunstig advies voor een krediet van 3000 frank, dat de kosten moet dekken voor het in veiligheid brengen van de schilderijen van het *Museum van Schone Kunsten*. De heer burgemeester Braun dankte de heren Hulin en Casier, die uitmuntende maatregelen hadden genomen tot het behoud van de kunstvoorwerpen. Dit werd algemeen bijgetreden.

Erik DE KEUKELEIRE

Fragmenten uit "De Gentse citadel en het Citadelpark" deel 1 (1819-1907), 340 blz., deel 2 (1908-1940), 320 blz. en "De Wereldtentoonstelling van Gent in 1913" (1896-1920), 352 blz., oktober 2004, uitgaven in eigen beheer.